

Jedno dítě - dva jazyky

Informace, povzbuzení a rady pro rodiče

Verfasser: Prof. Hannes Scheutz, Universität Salzburg

JE NĚKOLIKAJAZYČNOST PROBLÉM NEBO ŠANCE PRO NAŠE DÍTĚ?

Když se dítě v prvních životních letech naučí dvě různé řeči, je to dobrý předpoklad pro úspěšný výkon ve škole a v práci. Několikajazyčnost je tedy šance a obohacení pro vaše dítě.

Na druhé straně je to určitá výmaha se naučit druhou řeč. Často se ta druhá řeč nenaučí tak perfektně jako ta mateřština. Následující podněty nám mají pomoci tu několikajazyčnou výchovu dobře zvládnout.

S JAKÝM JAZYKEM MÁME S NAŠIM DÍTĚTEM MLUVIT?

Používejte ve styku s vaším dítětem tu řeč, kterou samy dobře ovládáte - většinou ten jazyk skterým jste vyrostly. To není pravda, že pro vývoj dětské řeči je lepší, když se rodiče snaží mluvit německy. Také když mluví otec a máma dvě různé řeči, zvládne to dítě bez potíží.

Důležité je aby jste určil jasnou regulaci používání vašeho jazyka a zůstal důsledně u této řeči, aby to děcko vědělo: s mámou mluvím tak, a s tátou tak ...

JE TO NAUČENÍ DRUHÉHO JAZYKA SPOJENÉ SE ZVLÁŠTNÍ POTÍŽÍ?

Často mají rodiče strach, že se to jejich dítě žádnou z těch dvou řeči nenaučí pořádně. Pro děti je ale bez obolků možné, naučit se dvě (někdy i tři) řeči. když jsou od mládí v těchto řečech podporováni - když tedy tyto jazyky pravidelně používají. Dítě, které vyrůstá s dvěma řečma, bude možná mluvit ty první slova trochu později, to nehraje ale žádnou úlohu v jeho dalším vývoji. Také budou často ty dvě řeči smíchány, protože slova a gramatika toho jednoho jazyka se nahradí tím druhým jazykem. Toto smíchání těch řeči zmizí v té době, odkteré to dítě obě řeči dobře mluví. Pak budou ty jazyky přesně rozděleny. U dětí, které se dostanou až později do kontaktu s tou druhou řečí, trvá ta doba toho míchání těch řečí podstatně déle, vlastnosti te první řeči (zvyk vyslovy) se převedou na tu druhou řeč.

JAK MUŽEME PODPOROVAT NAŠE DÍTĚ V ZISKU OBOU ŘEČÍ?

Pro děti, které tady vyrůstají, je to velice důležité aby zvládaly německý jazyk. Dobrá znalost jazyka je nutný podklad pro budoucí úspěchy ve škole a v práci. Vy jako rodiče můžete k tomu vytvářet předpoklady, že vašemu děcku umožníte již brzo slyšet a mluvit němčinu. To se stane spojením s německy mluvícími dětmi a dospělými osobami, které se denně konají v zařízení o péči o děti. Je tedy velice důležité aby vaše dítě tak brzo jak jen možno navštěvovalo toto zařízení a získalo znalosti v němčině. Čím později se naučí německý jazyk, o to bude mít větší potíže; každopádně by se nemělo čekat až do školního věku (vstupu do školy). Rodiče jsou pro děti velký vzor. Proto je pro úspěšné naučení toho jazyka velice důležité, aby vaše dítě cítilo, že oba jazyky stejně ocenujete. Vy můžete na jednu stranu ukázat, že jste pyšní na vaši mateřskou řeč, tím že jí doma s rodinou používáte, vy jim můžete na druhou stranu objasnit tu důležitost tu němčiny a toho druhého jazyka. Děti se cítí pak velice objasněny a potvrzeny, když vidí, že se také jejich rodiče snaží naučit se dobře německy. Když například také oni navštěvují německé kursy nebo když se jejich dítě zeptají, jak se ten nebo ten výraz řekne německy - existuje lepší potvrzení pro to dítě, že je na správné cestě?

CO MUŽEME UDĚLAT KAŽDÝ DEN PRO JAZYKOVÝ VÝVOJ NAŠEHO DÍTĚTE?

V rodině se děti naučí jejich první jazyk. To se ovšem stane bez vědomí "se učit" slova nebo gramatiku. Čím více s vaším dítětem mluvíte a tím ho povzbuzujete k vlastnímu mluvení a vypravování, tím se bude jazykově lépe vyvíjet. Pomalu se bude učit jeho představy a myšlenky vyjádřit slovy.

Možnosti k jazykové výměně (rozhovoru) je dost: Nechte vaše dítě vypravovat o jeho zážitcích, prohlédněte si dohromady tak často jak jen můžete obrázkové knížky, předčítejte vašemu dítěti, vypravujte vašemu dítěti o vaši práci, prožitcích, vypravujte prožitky z vašeho mládí, o denních událostech a vypravujte vymyšlené události, pohádky ... - čím častěji, tím lépe! Tím vy podporujete vývoj vašeho dítěte a pomáháte nejlépe v zisku řeči.

Jeste něco: televize není tak dobrá v podpoře zisku jazykových znalostí, protože se děti v první řadě koncentrují na ten obraz a méně na to, co se mluví. Lepší jsou zvukové kasy nebo CD s pohádkami a fantasijními příběhy.

CO DĚLAT, KDYŽ CHCE DÍTĚ NAJEDNOU MLUVIT JENOM JEDNOU ŘEČÍ?

Někdy se může stát, že dítě používá jen jednu řeč - mluví například také doma německy, přestože rodiče mluví jiným jazykem. Takové fáze nejsou nic zvláštního: Zůstaňte přesto u vašeho dosavadního zvyku a používejte dále v rodině vaši mateřštinu - ty znalosti vašeho dítěte zůstanou existovat, a většinou jsou děti později zase odhodláni doma mluvit mateřštinou.

Také ten druhý případ je možný: dítě odmítá v mateřské škole němčinu nebo nedělá přes delší dobu žádné pokroky stojící na zmlínku. Tady by se měly rodiče zeptat, jak pozitivně oni sami k té němčině stojí nebo jak důležitá je ta druhá řeč

pro ně. Často leží ty základy pro takový jazykový odpor v tom, že to dítě nemá žádné pořadné odceňování a povzbuzování v jeho námaze o tu němčinu.

CO JE PORUŠENÍ JAZYKOVÉHO VÝVOJE?

Když se ta jazyková dovednost jednoho dítěte v mateřštině hodně odchyluje od jeho vrstevníku, může být jazykový vývoj porušen, tak by bylo třeba lékařské a terapeutické léčení. Když vzniká v té druhé řeči němčině jazyková nápadnost a spomalený vývoj, tak to neukazuje na porušení jazykového vývoje, ale na to, že to dítě mělo málo kontaktu s německou řečí. V tomto případě by jste se měly snažit o víc kontaktů k německy mluvícím dětem a eventálně o podporu učení němčiny.